

Peter Panum



Udarbejdet af Ole Andersen, UCL

Målgruppe: 8.-10. klasse, Ungdomsuddannelser, Voksenuddannelser

Peter Panum

Beskrivelse

Lægen Peter Panum blev berømt for at stoppe et dødeligt udbrud af mæslinger på Færøerne, og som den første at forstå, hvordan mæslinger smitter. Senere stoppede han et danske koleraudbrud, og regnes som grundlæggeren af den moderne medicin i Danmark. Johan Olsen fra bandet Magtens Korridorer fortæller den fascinerende historie. Hans hjerte brænder for naturvidenskab, og når han ikke står på scenen, arbejder han selv som forsker i biokemi.

Pædagogisk note

Tv-programmet er primært til brug i biologi undervisningen til emner som for eksempel virus og bakterier, epidemier, etik i dyreforsøg eller danske videnskabsfolk.

I filmen er der udarbejdet en kapitelmærkning. Det er en kronologisk gennemgang af Peter Panums liv og virke. Der er fokus på hvordan Panum igennem hans metodiske arbejde på Færøerne kunne grundlægge forståelsen af smitten af sygdommen, mæslinger. Derefter er der et større afsnit om Panum og brugen af levende dyr i medicinske studier.

Forneden findes en pædagogisk vejledning, der består af en række forslag til generelle ideer og opgaver til at arbejde med tv-programmer i biologi og fysik/kemi undervisningen. Der er både forslag til mundtlige og skriftlige opgaver.

Du kan således selv beslutte, hvor du ønsker at lægge vægten i arbejdet med tv-programmet og kan med fordel sammensætte de opgaver, som du synes, er mest hensigtsmæssige til din undervisning.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: Peter Panum (CFU)

- | | | |
|------------|--|-----------------|
| 01: | Indledning | 00:00:00 |
| | Her oplyses det at hovedpersonen spilles af en skuespiller. Alt hvad vedkommende siger er baseret på historiske kilder. Personlige breve og udtalelser | |
| 02: | Peter Panum introduceres | 00:00:39 |
| | En kort gennemgang af programmets indhold. Hvad lavede Panum i sin tid, og hvad blev han kendt for. | |
| 03: | Peter Panums opvækst | 00:02:00 |
| | Faren er læge i hæren. Der forklares at læger i den tid ikke havde den viden om mennesket, som vi har i dag.
Faren dør af tyfus. | |
| 04: | Panum vælger at læse til læge | 00:03:58 |
| | Han opdager at der mangler viden omkring og forståelse af lægevidenskaben.
Han mener at lægerne skal bruge mere tid i et laboratorium i stedet for at stå ved sygesengen. | |
| 05: | Sendes til Færøerne | 00:05:22 |
| | Panum er færdiguddannet og sendes til Færøerne, hvor der er udbrudt mæslinger.
Sygdommen er farlig, hvis personer først får mæslinger som voksen. | |
| 06: | Indsamling af data | 00:06:58 |
| | Panum forklarer hvordan han vil indsamle data for at kortlægge epidemiens udbredelse. | |
| 07: | Hvordan smitter mæslinger | 00:07:50 |
| | Klip til det moderne Panum institut, hvor et forsøg med bakterier viser hvordan Panum arbejdede på Færøerne. | |

-
- 08: Inkubationstiden** **00:08:56**
Tilbage til datidens Færøerne, hvor det forklares hvordan Panum metodisk indsamlede data, og derved kunne forudsige hvornår personer med stor sandsynlighed få det første udslet. Dette kalder vi i dag "inkubationstiden"
- 09: Karantæne** **00:11:40**
Panum finder ud af, at den bedste måde at udgå at blive syg af mæslinger er at lave karantæne mellem mennesker.
- 10: Kan der være andre årsager?** **00:12:59**
Ikke alle læger i Danmark er enig med Panum i, hvordan epidemier udbreder sig. De mente at der kunne være andre årsager.
- 11: Panums tankegang** **00:13:27**
Der forklares at Panums tankegang var at lægen skulle ud og undersøge. Panum ville se på sygdomme med mange forskellige metoder.
- 12: Hjem til Danmark** **00:13:54**
Panum kaldes hjem til København og Danmarks første fysiologiske laboratorie bygges. Der bliver vist rundt, i det nu nedlagte laboratorie.
- 13: OBS - kan virke ubehageligt for nogle elever** **00:16:00**
Der vises ting fra udstillingen af mennesket, der kan virke ubehagelige for nogle elever. Spring til næste mærke (16:30) hvis dette skønnes at være nødvendigt.
- 14: Mikroskop** **00:16:30**
Der vises et mikroskop som Panum brugte. Mikroskopet bliver et centralt instrument at bruge på denne tid. Før han lægen kigget meget på den døde krop, men Panum er mere interesseret i den levende krop.
- 15: Alt bliver undersøgt** **00:18:18**
Panum begynder at interessere sig for mange forskellige dele af kroppen. Alt bliver undersøgt ved hjælp af den naturvidenskabelige tankegang og ikke bare troen på tilfældigheder eller heksekraft.
- 16: Levende dyr i videnskabens "tjeneste"** **00:19:50**
Hvor meget kan en videnskabsmand tillade sig at bruge levende dyr til eksperimenter. Det var også en debat på det tidspunkt.

Der vises et moderne eksempel, hvor der bruges levende dyr til forskning. I dag er der mange regler og love, der skal overholdes, hvis der skal foretages undersøgelser hvor der bliver brugt dyr.
- 17: Panum forbliver kendt** **00:24:56**
Panum bevare sit renoment og forbliver kendt i Danmark og i udlandet for sit store arbejde i lægevidenskaben i medicin.
- 18: Milepæle** **00:26:27**
milepæle som Peter Panum satte i sin tid. Skabelsen af laboratoriemedicin i Danmark og det store studie af mæslinger på Færøerne.
- 19: Afslutning** **00:27:10**
Afslutningen, ved værten, er på det moderne Panum Institut, der er ved at få en ny tilbygning. Panum er en af epidemiologiens grundlæggere.
-